

# Finansklagenemnda Skade

## Avgjørelse FinKN 2026-318

23.3.2026

### If Skadeforsikring NUF

#### Bygning - innbo (kombinert)

Etablering av minirensesanlegg etter skade på septiktank – latent påbud fra kommunen?

Det oppstod et brudd i skilleveggen på sikredes septiktank. Foretaket bekreftet dekning for skaden. Det viste seg imidlertid at hele tanken måtte skiftes ut, fordi den ikke lot seg reparere. Sikrede måtte derfor søke om utslippstillatelse fra kommunen. Kommunen ville ikke godkjenne etablering av en tilsvarende septiktank som sikrede hadde fra før. For å få godkjent søknaden og fortsatt kunne la utslippet gå til en nærliggende bekk, måtte sikrede etablere et minirensesanlegg på eiendommen. Foretaket avslo sikredes krav om å få dekket kostnaden til et minirensesanlegg. Foretaket anførte at vilkårene ikke ga grunnlag for å dekke noe mer enn en tilsvarende tank som sikrede hadde fra før. Etter foretakets syn kunne kostnaden heller ikke dekkes som en merutgift ved påbud fra offentlig myndighet, ettersom det forelå hjemmel for kommunen til å regulere utslipp uavhengig av skaden. Etter foretakets syn var påbudet altså et «latent påbud» som var omfattet av vilkårenes unntak. Sikrede anførte på sin side at en forsikring måtte dekke kostnadene ved å gjenoppbygge en totalskadet eldre bygning opp til dagens standard og iht. dagens byggeforskrifter. Ifølge sikrede, måtte dette også gjelde for alt utstyr som var tilknyttet bygningen. Sikrede pekte også på at foretakets avslag ikke samsvarte med foretakets egne retningslinjer for bærekraft og miljø. Nemnda kom til at foretaket ikke var ansvarlig for utgifter til minirensesanlegg, og viste til at pålegget fra kommunen utgjorde et «latent påbud».

---

#### Saksfremstilling

Saken gjelder krav om at foretaket dekker kostnadene ved å etablere et minirensesanlegg på sikredes eiendom som følge av påbud fra kommunen.

Sikredes boligeiendom er forsikret med følgende vilkår:

3. Hva forsikringen omfatter

(...)

3.2.3. Påbud fra offentlig myndighet

Merutgifter til reparasjon/gjenoppføring av den forsikrede bygning når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen og påbud er gitt i henhold til lov eller offentlig forskrift. Kravet må gjelde den skadde delen av bygningen og være en direkte følge av skaden. If kan kreve at det søkes om å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i lov eller offentlig forskrift.

Forsikringen omfatter også nødvendige merutgifter som følge av påbud

- til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen
- til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.

UNNTATT ER UTGIFTER VED PÅBUD:

- som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet (latente påbud).

(...)

Videre gjelder følgende vilkår for erstatningsberegningen:

5. Skadeoppgjørregler og erstatningsberegning

FAL. § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

Erstatningsgrunnlaget fastsettes til hva det vil koste å

- reparere/utbedre skaden, eller
- gjenanskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting, eller
- gjenoppføre tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende bygning.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon / gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Sikrede avdekket et brudd i skilleveggen på septiktanken på eiendommen i november 2024. Foretaket bekreftet dekning og fikk senere tilsendt et utbedringstilbud fra en entreprenør. Tilbudet lød på kr 198 525 og gjaldt et minirensesanlegg.

Entreprenøren konkluderte med at hele tanken måtte skiftes ut, fordi den ikke lot seg reparere. Sikrede måtte derfor søke om utslippstillatelse fra kommunen. Kommunen ville imidlertid ikke godkjenne etablering av en tilsvarende septiktank som sikrede hadde fra før. For å få godkjent søknaden om utslippstillatelse, måtte septiktanken erstattes med et minirensesanlegg. Av kommunens e-post til sikrede fremgikk følgende:

(kommune) bekrefter at defekt slamavskiller må skiftes ut med minirensesanlegg dersom utslippet fortsatt skal gå til helårsrennende bekk, jmfør forurensningsforskriften kapittel 12.

Eiendommen er lokalisert i et område hvor infiltrasjon har vist seg å kunne være utfordrende.

Foretaket informerte sikrede om at forsikringen kun dekket kostnaden ved å skifte ut septiktanken med en ny tilsvarende tank, og ikke et minirensesanlegg. Videre mente foretaket at en oppgradering til et minirensesanlegg heller ikke kunne dekkes som en merutgift ved påbud fra offentlig myndighet, ettersom kommunen hadde hjemmel til å kreve søknad om utslippstillatelse og regulere utslipp, uavhengig av om skaden inntraff. Etter foretakets syn var påbudet et latent påbud.

Sikrede var uenig i foretakets beslutning og klaget til foretakets interne klageorgan, Kundeombudet. I klagen fremholdt han bl.a. at foretakets vurdering ikke samsvarte med foretakets egne retningslinjer om bærekraft og miljø:

La meg minne om hva som er nedfelt i Deres egne retningslinjer;

If tar miljø og bærekraft på alvor, og når noe skjer hjelper vi deg med å reparere skaden på en måte som er bærekraftig og som tar vare på miljøet. Vi gir deg også råd om tiltak du kan gjøre for å unngå en skade. Dette er den beste måten å redusere risikoen for økonomisk tap og beskytte miljøet.

Sett i lys av at Dere følger nasjonale lover, regler og bestemmelser når det gjelder nyoppføringer av bygninger som erstatning av eldre totalskadde bygninger er det ett tankekors at Dere ikke er villige til det samme i mitt tilfelle ved erstatning av avløpskum.

Kundeombudet fastholdt foretakets vurdering, og saken ble klaget inn for Finansklagenemda den 6.10.25.

**Sikrede** krever dekning for kostnaden ved etablering av et minirensesanlegg på eiendommen. Det foreligger et påbud fra kommunen om å skifte ut septiktanken med et minirensesanlegg. Sikrede kan derfor ikke akseptere foretakets tilbud om å kun erstatte en tilsvarende septiktank som den

han hadde fra før. En forsikring skal dekke kostnadene ved å gjenoppbygge en totalskadet eldre bygning opp til dagens standard og iht. dagens byggeforskrifter. Dette må også gjelde for alt utstyr som er tilknyttet bygningen, for å kunne benytte den til sitt formål. Foretakets vurdering strider dessuten mot foretakets egne retningslinjer knyttet til bærekraft og miljø.

**Forsikringsforetaket** avviser ansvar. Forsikringen dekker bruddskade på septiktank, herunder kostnaden for utskifting av eksisterende septiktank med en ny tilsvarende tank. Iht. vilkårene dekkes merutgifter ved påbud fra offentlig myndighet. Utgangspunktet etter denne bestemmelsen er at forsikringen dekker merutgifter til reparasjon, når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen og påbudet er gitt i henhold til lov eller offentlig forskrift. Det følger imidlertid av vilkårene at forsikringen ikke dekker merutgifter ved påbud «som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet, dvs. et «latent påbud». Iht. forurensningsforskriften § 12-16 kan kommunen på hvilket som helst tidspunkt bestemme at det eksisterende utslippet ved septiktanken er ulovlig og pålegge utskifting. Forsikringen dekker derfor ikke oppgradering til minirensanlegg, ettersom dette er et latent påbud som er unntatt under påbudsdekningen i vilkårene.

### **Finansklagenemnda Skades begrunnelse**

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for oppgradering av renseanlegg.

Sikredes forsikring dekker utbedring av skadet bygningsdel tilbake til vesentlig samme stand som før skaden, jf. vilkårene pkt. 5. Dette innebærer at oppgraderinger og forbedringer ikke omfattes. Å skifte ut septiktanken med et minirensanlegg vil i utgangspunktet innebære en oppgradering som ikke er dekket.

Etter vilkårene pkt. 3.2.3. dekkes imidlertid «Merutgifter til reparasjon (...) når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen og påbud er gitt i henhold til lov eller offentlig forskrift», men det er unntak for «påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet (latente påbud)». Denne unntaksbestemmelsen innebærer at forsikringen ikke dekker merkostnaden ved å skifte fra septiktank til minirensanlegg, dersom kommunen kunne ha pålagt sikrede å oppgradere anlegget (septiktanken) før skaden inntraff.

Forurensningsforskriften § 12-16 angir at:

Tillatelser til utslipp av sanitært avløpsvann gitt i medhold av forurensningsloven og tilhørende forskrifter før 1. januar 2007 er fortsatt gjeldende.

Utslipp etablert før 1. januar 2007 og som det på tidspunkt for etablering ikke måtte innhentes tillatelse for etter det på den tid gjeldende regelverk, er fortsatt lovlige. Kommunen kan likevel i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at slike utslipp er ulovlige etter en fastsatt frist.

Nemnda forstår denne bestemmelsen slik at kommunen har myndighet til å regulere private avløpsanlegg. Videre kan kommunen gi et pålegg om tiltak eller utskifting dersom det eksisterende anlegget medfører eller kan medføre forurensning. Ettersom en septiktank uten etterfølgende rensing ikke oppfyller dagens krav, innebærer dette at kommunen når som helst kan bestemme at det eksisterende utslippet ved septiktanken er ulovlig og pålegge tiltak/utskifting, også før skaden inntraff. Pålegg om tiltak utgjør dermed et «latent påbud», som er unntatt under dekningen i vilkårenes pkt. 3.2.3.

Foretaket er dermed ikke ansvarlig for utgifter til renseanlegg.

Avgjørelsen er enstemmig.

### **Finansklagenemnda Skades konklusjon**

Foretaket gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).*